

א שבת אכל הרצי הקדוש מליז'ענסק שבת א' דנחמתא תשפ"ג

*

יִרְגִיל אֶת עֲצָמוֹ לְהִתְפַּלֵּל בְּכָל כּוּחוֹ וּבְקוֹל הַמַּעֲוָרֵר הַפּוֹנֶה לְהַדְבִּיק הַמַּחֲשָׁבָה לְדִיבּוּר וּפְנִיּוֹ אֶל הַכּוֹתֵל בְּתוֹךְ סִידוּר הַתְּפִלָּה בְּבוֹקֵר וּבַעֲרֵב וְלֹא יִסְתַּכֵּל לְצַדִּיק מִתְחִלַּת הַתְּפִלָּה עַד סוּפָה,
וּבְחֲזַרְתָּ הַש"ץ הַשְּׂמוּנָה עֲשֶׂה יַעֲיִן בְּסִידוּר לַעֲנוֹת אָמֵן בְּכָל כּוּחוֹ עַל כָּל בְּרָכָה וּבְרָכָה וּבִשְׁעַת קְרִיאַת הַתּוֹרָה לְהַטּוֹת אָזְנוֹ עַל כָּל דִּיבּוּר וְדִיבּוּר מִהַקּוֹרָא כְּקוֹרָא אֶת הַמַּגִּילָה לַעֲשׂוֹת עֲצָמוֹ כְּאֵלֶם בְּבֵית הַכְּנֶסֶת אֲפִילוֹ קוֹדֵם הַתְּפִלָּה וְאַחֲרֶיהָ עַד הַלִּיקְתּוֹ לְבֵיתוֹ

* הנהגות האדם של הרצי הנ"א ז'וק"ל *

הגיליון הוא תמצית ועריכה מהשעורים הנמסרים בקו שיעורי ליזענסק 0747-962-372
הערות והארות, תגובות ועובדות בעניני ליזענסק נשמח לקבל במייל nelizensk@gmail.com

עיר וקדיש מן שמיא נחית הוא הבעש"ט ז"ל ואחריו ב'א הרב הקדוש רבינו אלימלך ז"ל והם פתחו השער לה' !

מאור ושמש על רוח ד"ה ולנעמי

הנה בדורות שהיו קודם הבעש"ט ר' ישראל ז"ק"ל אף שהיו עוסקים בתורה ועבודה מ"מ לא שמו לבם לתקן אשר פגמו עד ימי זקנה ולא ידעו כחה של תשובה עד היכא מגיע. עד שעיר וקדיש מן שמיא נחית הוא הבעש"ט ז"ל ואחריו ב'א הרב הקדוש רבינו אלימלך ז"ל והם פתחו השער לה' שטוב לעשות תשובה בעוד שהוא איש דהיינו בימי נעורו שהאדם כריך לתקן אף מה שפגם בגילגול הראשון ומכ"ש מה שפגם מקטנותו ובימיהם התחילו להתעורר פרחים וליאים בתשובה ע"י שהם היו דבוקים תמיד בתשובה הרמחה היו ממשיכים את עולם התשובה על כל העולם והתעוררות תשובה בימי נעורו ב'א לאדם על ידי שמדבק עצמו בלדיקי הדור אך שני בחינת לדיקים יש יש לדיק אשר הוא מתחזק בלדקו תמיד והוא באמת לדיק גמור אבל אינו דבוק בתשובה שמכיר א"ע שהוא לדיק וזה אינו יכול להמשיך ולהדריך נערי בני ישראל שיתקנו מעשיהם בתשובה מחמת שהוא עצמו אינו דבוק בתשובה ויש לדיק יותר גבוה שאפילו על מעשיו הטובים הוא ממשמש אותם אם הם כרוך ולכלול בלתי לה' לבדו בלא שום פני' אחרת ותמיד הוא דבוק בתשובה שמא עשה אחת מהמאות באיזה פני' אפילו דקה מן הדקה ואחר לדיק זה ירדוף האדם וישגיג וידבק עצמו בו ועל ידו יוכל לתקן מעשיו ולהגיע לתכלית עצדות ה'. ועל כזה נאמר מקום שבעלי תשובה עומדים בו' כי בכח זה הלדיק לקרב ולתקן נשמות ישראל לעצדות ה' ע"י תשובה.

בוודאי כריך האדם לרדוף אחר לדיק כזה ולדבקה בו.

פיעור בספה"ק נועס אלימלך

ואתם הדבקים בד' אלקיכם חיים כולכם היום. מלת "היום" אינו מדוקדק. וי"ל דהנה אמר התנא אל תאמין בעצמך עד יום מותך, הגם שרואה אדם שהנהיג את עצמו היום הזה בדרך הישר, ודקדק במעשיו מאוד מאוד לקשר ולדבק עצמו בהבורא יתעלה, אעפ"כ אל יאמין עצמו שהוא איש ישר רק היום הזה שהוא עומד בו, ולמחרתו מיז צריך להתחיל מחדש לחפש רוממותו ית"ש לדבק בו יתברך ויתעלה.

וזהו" ואתם הדבקים כו' כולכם "ר"ל שזה דבר השווה לכל ישראל שאפשר לו לדבק עצמו בהבורא יתעלה, כמו דאיתא אפילו עבד אפילו שפחה כו', אך אין להאמין לעצמו להיותו בטוח ביום מחר, כי אם בלתי" היום "ר"ל היום שהוא עומד בו כנ"ל, וביום מחר צריך להתחיל מחדש. וק"ל. {ליקוטי שושנה}

ואתחנן אל ה' בעת ההיא לאמר כו' אתה החלות להראות כו'. היות שנאמר במקום אחר "ימינך ה' נאדרי" כתב רש"י ז"ל שבאותו הימין עצמו שנאדר בכח באותו ימין מרעיץ אויב, וגם כאן הפירוש כך, את גדלך "הוא החסד", ואת ידך החזקה "לומר שבמקום שנתעורר הגדולה הוא החסד, שם באותו המקום שורה היד החזקה. והטעם לזה כי לכאורה אינו מובן, לפי שהימין הוא הנקרא חסד בכל מקום ושמאל הוא הגבורה, אך שהאמת הוא כך, כשהשי"ת עושה דין בהרשעים הם האומות, אז הדין נקרא למעלה בשמים "חסד", כי הוא חסד לישראל לנקום נקמתם באויביהם אעפ"י שאליהם הוא גבורות, וזהו שאמר כאן" את גדלך כו' ואת כו' "פירוש הם נכללים באחת בימין, שלפי שהוא חסד בשמים אך למטה בארץ הוא גבורה למי שעושים בו דין, וזהו התירוץ" אשר מי אל בשמים ובארץ אשר יעשה כמעשיך "הם הרחמים למעלה בשמים", וכגבורתיך "למטה בארץ כנ"ל, אשר אתה עושה אותם בכח אחד בימינך הכל. וק"ל.

ולהבין ביתר ביאור את דברי הרבי. יובן על פי מה שכתב בליקוטי שושנה על המשנה באבות ארבעה מידות בהולכי לבית המדרש:

ארבע מידות בהולכי לבית המדרש. שמעתי מקשים על המשנה ארבע מידות בהולכי לבית המדרש, וחושב התנא לאינו הולך ואינו עושה לאחד מדי מידות, ואיך שייך להיקרא מידה מדי מידות, בשלמא בהולך ואינו עושה או בעושה ואינו הולך הוא על כל פנים מדי על צד אחד, או בהליכה או בעשייה, מה שאין כן באינו הולך ואינו עושה. ונ"ל דאיתא במשנה" בעשרה מאמרות כו' והלא במאמר אחד כו' אלא להיפרע מן הרשעים כו' וליתן שכר טוב לצדיקים". ולכאורה הלא עיקר הבריאה היה להטיב לברואים ולא להיפך חס ושלום, אלא ההכרחי הוא לפרוע לרשעים כשחוטאין, והיה לו לתנא לומר בהיפך: "אלא ליתן שכר טוב לצדיקים כו' ולפרוע" כו'. אך נראה דהנה פירשו על שאמר השם יתברך להושע שישראל חטאו, והשיב לו החליפם באומה אחרת, וחס ושלום לאותו צדיק שיקטרג על ישראל. ופירשו שכך היה כוונת הושע החליפם באומה אחרת וטראה בכל אומות אם יש כיוצא בהן, והשפל והגרוע בישראל הוא יותר טוב מטובים שבאומות. ונמצא בהסתכל בהאומות אין כח למקטרג על ישראל. וכמו כן "אין צדיק בארץ אשר יעשה טוב ולא

יחטא ויש כח חס ושלום לקטרג עליהן, אך בראות מעשה הרשעים יסתם פי המקטרג. נמצא עיקר שילום השכר להצדיקים בא על ידי ראיית ההפרש שבין הרשע לצדיק. ומובן ממילא כל הנ"ל להיפרע כו', כדי שעל ידם יותן שכר טוב לצדיקים. וזהו שחשב אינו הולך ואינו עושה גם כן למידה, כי גם על ידי זה בא טובה להצדיק, שאין כח ביד המקטרג לקטרג כלל, וצדיק באמונתו יחיה. אמן

כמו כן מגבורות ה' תרעץ אויב לומדים אנחנו רב חסדיו של הקב"ה עמנו

השמר לך ושמור נפשך מאוד פן תשכח את הדברים אשר ראו עיניך. כי האדם צריך לילך תמיד בדביקות לחשוב ברוממות אל ית', לבחון בנפשו ובנפלאותיו אשר רואה תמיד ניסים ונפלאות ונוראים בברואיו, וההתחלה לבוא להמדריגה הזאת, צריך מתחילה לחשוב בחלק הניתן לו ממעל והוא הנפש שלו מה היא ואיך היא פועלת ניסים ונפלאות, כמ"ש בגמרא בחמשה דברים הנשמה שוה להבורא ב"ה וב"ש, אבל כשאין יודע את עצמו הוא מחוסר ידיעה ג"כ בבורא ב"ה, כיון שאפילו עצמו הוא אינו בוחן, וזהו" השמר לך ושמור נפשך, כי אם לא תעשה כך פן תשכח את הדברים אשר ראו עיניך הם רוממות הבורא ב"ה שאדם רואה תמיד בעיניו הפלאות הניסים והנפלאות, ע"כ צריך האדם להשגיח בעצמו תמיד. וק"ל.

בצר לך ומצאוך כו' באחרית הימים כו' ושבתי כו' עד לא ירפך ולא יעזבך כו'. נראה ע"פ שאמרו חז"ל" חללים רעים ונאמנים" -- בשליחותם, "שאעפ"י שניתן רשות למקטרג חלילה לאיזה צרה ח"ו, אעפ"כ אינו רשאי לעשות שום דבר עד שמשלחין אותו במכוון לעשות הדבר ההוא, וזה הוא מחסדי הבורא ב"ה שנקצב לאיזה אדם איזה צער חלילה לכמה ימים, אז אינו יכול הבע"ד למצוא עת ההוא כי אם בסוף הימים שנקצב לו, למען יוכל האדם לסבול כיון שלא יאריך זמן הצער, אבל אחר כ"ז צריך האדם הצדיק היודע מזה לתקן שלא ייולד שום צער וצרה לישראל כלל, והתקנה הוא להביא הדינים אל שורש העליון ולהמתיקם שם כמו שדברנו מזה במ"א, ואז אין שטן ואין פגע רע שולט כלל. ונבוא בזה אל ביאור הכתובים". בצר לך, "פירוש כשיהיה לך הצר, הוא הבע"ד, יבוא לקטרג עליך חלילה להמציא לך איזה צרה ח"ו", ומצאוך ["אני אומר לך שהשי"ת עושה עמך חסד זה, שלא ימצאך הבע"ד ההוא כי אם" באחרית הימים, "אבל כשתעשה אתה כך" ושבתי" את הדינים אל שורשם ותמתיקם, אז תפעול שלא יהיה לך שום צרה כלל, והראיה לזה ש"לא ירפך" הוא מלשון רפואה, כי יש תיבות חסירות א", 'ולא ישחיתך" פירוש שלא ישלוט בך שום השחתה, כי יומתק הכל ולא תצטרך לרפואה כלל ואז טוב לך. והבן.

היום הזה ראינו כי ידבר אלקים את האדם וחי, ואח"ז כתיב" אם יוספים אנחנו לשמוע כו' עוד ומתנו. השני כתובים מכחישים וסותרים זה את זה לכאורה, שהם בעצמם אמרו" כי ידבר אלקים את האדם וחי, "והדר אמר" אם יוספים כו' ומתנו.

ונקדים לפרש פסוק בתהילים" אני אמרתי אלקים אתם ובני עליון כולכם אכן כאדם תמותון. "דהנה כתבנו פעמים רבות דהצדיק נקרא "איש אלקים", כמ"ש" משה איש אלקים, "מפני שהצדיק הוא בעל הדינים והם בידו לכל אשר יחפוץ יטנו להכניעם ולהמתיק אותם, והצדיק הוא הדיין, כי הדיינים נקראים אלקים, וכאשר ידין ויגזור למטה כן יקום, כי כשיש דין למטה אין דין למעלה, ולכן ע"י זה יכול לבטל כל הדינים מישראל וכל הגזירות,

ולכן נקרא הצדיק איש אלקים פירוש בעל אלקים. וזהו דאמרינן בגמרא "הקב"ה גוזר והצדיק מבטל שנאמר ותגזור אומר ויקם, "והנה לכאורה האיך מוכח מזה שהצדיק יבטל הדינים והגזירות שהקב"ה גוזר, והלא משמעות הפסוק הוא כשהצדיק גוזר הקב"ה מקיים, ועפ"י הדברים הנ"ל ניחא שפיר, כשהצדיק דן למטה וגוזר, אין דין למעלה וממילא הם בטלים.

אך זאת צריך להבין, מאין הוא להצדיק שיכול לרפאות לחולה ע"י תפילתו ולהמשיך לו חיות שיחי' האדם, והלא חיותו של הצדיק איננו לעולם, הלא הוא כמקריית והאיך דבר מקרה יכול ליתן חיות לאדם, השי"ת ב"ה וב"ש שהוא חי וקים לעד ולעולמי עולמים וחיותו הוא עצמיות יכול ליתן חיות לאדם המקרי, אבל לא כן האדם שאין חיותו עצמיות. אמנם אין זה כי אם מחמת שהצדיק מדבק עצמו בהש"י ב"ה, ונמצא חיותו דבוק בהחיים הנצחיים העצמיות, והוי ליה חיותו של הצדיק ג"כ עצמיות ונצחיות, כי עצם אל עצם יחד ידובקו, ולכן יש כח ביד הצדיק להמשיך חיות אל החולה. ואם תאמר א"כ יהא הצדיק חי וקים לעולם, זה בלתי אפשרי מחמת שהצדיק אינו תמיד בהדביקות, ולפעמים נפסק מהדביקות כי העולמות כך נבראים, מטי ולא מטי, דהיינו שהצדיק צריך להיות הולך תמיד ממדריגה למדריגה, וברצותו לעלות להמדריגה היותר גבוה ועליונה, צריך להוריד ולשוב קצת למטה ואח"כ עולה למדריגה היותר גבוה, ובהגיע עת זמן הילוכו בדרך כל הארץ לעלמא דקשוט והוא נפסק מהדביקות, אזי ילך ויאסוף אל עמיו. ואמנם זה היה חפצו ורצונו של המקום ב"ה שנהיה אנחנו כולנו דבקים בו, ולכן אנכי ולא יהיה מפי הגבורה שמענו, כי אנכי הוא מצות עשה, ולא יהיה לך הוא מצות ל"ת באלקות, והם דברי דביקות, ולכן אמר לנו השי"ת ב"ה בעצמו למען נהיה דבקים בו בהחיים הנצחיים.

וזהו פירוש "אני אמרתי אלקים אתם", דהיינו שתהיו דבקים בה' ע"י מדריגת אלקים, היינו הל"ת לא יהיה לך כו', 'ובני עליון' היינו מ"ע אנכי שהוא עליון על כל, ונמצא שאתם דבקים בהחיים הנצחיים", אכן כאדם תמותון "דהיינו בהפסק עצמכם מהדביקות.

וזהו פירוש ג"כ ואתם הדבקים בה' חיים כלכם היום, הנה מלת "היום" מיותר. אמנם ע"פ הנ"ל יבואר, דהיינו שאתם דבקים בה' כולכם כל אחד ואחד ע"י דביקות בהשי"ת בחיים הנצחים הוא חי, אך אין זה כי אם" היום, דהיינו בכל יום ויום צריך לחזור ולדבק בו ית' כנ"ל, כי א"א שיהיה בדביקות בתמידות.

וזהו שאמרו ישראל" היום הזה ראינו כי ידבר אלקים את האדם, "דהיינו עם האדם כמדברים זה אל זה, שהשי"ת ב"ה מדבר וגוזר והצדיק גוזר ומבטל, אף אם נגזר ח"ו מיתה על האדם, הצדיק יכול להמשיך לו חיות, וא"ת כנ"ל האיך האדם אשר חיותו בלתי עצמיות יכול ליתן חיות? לזה אמר" וחי, "היינו ע"י הדביקות שיש לו בהשי"ת בחיים הנצחים ונמצא חיותו ג"כ עצמיות, ואמרו" אם יוספים אנחנו "דהיינו מה שמענו מפי הגבורה אנכי ולא יהיה לך, שהם מ"ע ול"ת באלקות, והוא הדביקות, יכולים היינו שפיר לשמוע ולחיות, אך אם יוספים אנחנו לשמוע שאר מצוות מפי השי"ת ב"ה בעצמו, זה א"א שידבר השי"ת עם האדם וחי כי אם לצורך איזה דבר, היינו שדבר ה' עם משה פנים בפנים כדי לדבר אל ישראל, ואלולי זאת" מי כל בשר כו, "לכן" קרב אתה ושמע."

פרשת השבוע

פרשת ואתחנן היא פרשה מלאה במצוות ופרטי מצוות והליכות חיים בדרך התורה והמצוות. ולא רק. אלא גם בחיי היום יום מלמדת אותנו התורה הק' איך להתנהג. אי אפשר ללמוד ולכתוב הכל בגיליון אחד לכן בחרנו את הפסוק לפי דרשת חז"ל כל השביעין חביבין, פרק שביעי פסוק שביעי. והמפרשים מלמדים אותנו את דרך החביבין הנרמז בפסוק זה.

לֹא מְרַבְּכֶם מִכָּל־הָעַמִּים חֶשֶׁק יִהְיֶה בְּכֶם וַיִּבְחַר בְּכֶם כִּי־אַתֶּם הַמְעַט מִכָּל־הָעַמִּים:
מפרש רש"י. **לא מרבכם.** פִּשְׁוֹטוּ; וּמְדַרְשׁוּ לְפִי וְשִׂאֵן אַתֶּם מִגְדִּילִים עֲצָמְכֶם פִּשְׁוֹטוּ מִשְׁפִּיעַ לְכֶם טוֹבָה, לְפִיכָּה חֲשַׁקְתִּי בְכֶם
כי אתם המעט – הַמְעַטִּין עֲצָמְכֶם, כְּגוֹן אַבְרָהָם וְשִׂאֵמֶר "וְאַנְכִי עֹפֵר וְאַפֶּר",
וְכַגוֹן מֹשֶׁה וְאַהֲרֹן וְשִׂאֵמֶר "וְנַחֲנוּ מֶה",

ובמדרש מוסיף ומחדד את הפירוש. לא מרבכם, לא מחמת שאתם מתגאים בעצמכם, אלא מחמת שאתם שפלים ומשפילים עצמכם לפני, כענין שכתוב שבשפלנו זכר לנו כי לעולם חסדו, זהו כי אתם המעט מכל העמים, אמר הקב"ה בשעה שאני משפיע לכם גדולה אתם ממעטים עצמכם, נתתי גדולה לאברהם אמר ואנכי עפר ואפר, נתתי גדולה למשה ולאהרן אמרו ונחנו מה, נתתי גדולה לדוד אמר ואנכי תולעת ולא איש,

ומוסיף הרמב"ן שדברי רש"י והמדרש פירושה חיבה והנהגה כזאת גורמת שיחבבו אחד את השני, וזה לשונו: וטעם **חשק** שנקשר עמכם בקשר אמיץ שלא יפרד מכם לעולם מלשון וחשוקיהם כסף (שמות כז י) ויבחר בכם מכל העמים שתהיו אתם סגולה ונחלה לו כי הבחירה בכל מקום ברירה מן האחרים ואמר הטעם כי מאהבת ה' אתכם בחר בכם שראה אתכם ראויים להתאהב לפניו ונבחרים לאהבה יותר מכל העמים ולא הזכיר בזה טעם מן הבחירה כי **הנבחר לאוהב היודע לסבול את אוהבו בכל הבא עליו ממנו** וישראל ראויים לכך מכל עם כמו שאמרו (ביצה כה) שלשה עזים הם ישראל באומות כי יעמדו לו בנסיונות או יהודאי או צלוב. ואין משהוא באמצע.

ומבואר היטב בספר הק' ראשית חכמה איך עולים בעלות מעלת ומצוות דביקות בהשם. ראשית חכמה, שער האהבה ג':מ"ח
אמרו רבותינו זכרונם לברכה היות הדבקות על ידי נפש רוח ונשמה, וזה לשונם בבראשית רבה (פ, ז) אמר רבי שמעון בן לוי בשלשה לשונות של חיבה חבב

הקדוש ברוך הוא את ישראל בדביקה, בחשיקה, בחפיצה. בדביקה מנין, שנאמר (דברים ד, ד) ואתם הדבקים בה' אלהיכם. בחשיקה מנין, שנאמר (דברים ז, ז) חשק ה' בכם. בחפיצה מנין, שנאמר (מלאכי ג, יב) ואשרו אתכם כל הגוים כי תהיו אתם ארץ חפץ. ואנו למדין מפרשתו של אותו רשע, בדביקה, (בראשית לד, ג) ותדבק נפשו בדינה בת יעקב. בחשיקה, כתיב (שם לד, ח) שכם בני חשקה נפשו בבתכם. בחפיצה, (שם לד, יט) כי חפץ בבת יעקב. מבאר: א. שנפש רוח ונשמה של האדם הם הכלים במעלות הדביקות בהשם. ב. ועדיין בכל מצב האדם נשאר בבחירה שחיו יכול להשתמש בנר"נ שלו באותה מידה לטומאה. ג. דביקות זה הדרגה הראשונה והיא בנפש.

כנגד בחינת רוח אמר בחשיקה, דכתיב (דברים ז, ז) חשק ה' בכם, וכבר פירשנו שזה נאמר על שלשה אבות, והתפארת בו שם ידו"ד נקוד שב"א חול"ם קמ"ץ, שמורה שהוא כלול משלשתם, והיינו כנגד רוח שהוא ממנו. **ולכן** במאמר מהראיות שהביא לדביקה חשיקה נלמד הבנת הענין היות חשיקה יותר מדביקה, וכן חפיצה יותר מחשיקה. דביקה, הביא מפסוק ואתם הדבקים, כבר ידעת מה שפירשתי לעיל כי זה אינו מורה כל כך על דביקות הקדוש ברוך הוא עמהם אלא שהם דבקים בו.

הפסוק השני מורה חיבה יותר, (דברים ז, ז) לא מרבכם מכל העמים חשק ה' בכם, נראה שהוא מעצמו חשק בהם בלי שקדמו הם התעוררות מעשה, אבל אינו מורה כל כך על החיבה שרבותינו זכרונם לברכה פירשו (חולין פט, א) לא מרבכם אמר הקדוש ברוך הוא לישראל חושקני בכם וכו' מפני שהקדוש ברוך הוא נותן לכם גדולה וממעטים עצמכם.

הפסוק השלישי (מלאכי ג יב) ואשרו אתכם, הוא לעתיד לבא, כי תהיו אתם ארץ חפץ, נראה שהיא מעלה שלא השיגו אותה עדיין אלא תהיו ארץ חפץ, ופירוש חפץ לשון רצון, שרצונו יתברך בנו בלי שום סבה כלל אלא שחפצו ורצונו בהם מרוב חיבה, כאדם שחפץ בארץ זו יותר מבזו אף על פי שהם שוים.

ואני תפילתי לך ה' עת רצון א' ברב חסדך ענני באמת ישעך

ועל ידי זה שנקיים וכאשר תקום מהספר תחפש באשר למדת אם יש בו דבר אשר תוכל לקיימו. ויש בו. שהרי למדנו על עבודת המדות טובות ותיקון נר"נ שלנו. נזכה במהרה לבנין בית המקדש וירושלים ולגאולה השלימה ויקוים בנו הפסוק ואשרו אתכם כל הגוים כי תהיו אתם ארץ חפץ.